

IMPACTE ECONÒMIC DELS JOCS OLÍMPICS

Dolors Cotrina

Martí Saurí

Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona

Resum

La celebració dels Jocs Olímpics a Barcelona, a part de ser un esdeveniment esportiu, té una forta incidència en l'economia.

Així doncs, el present article és una valoració dels Jocs com a fet econòmic.

D'entre tots els enfocaments possibles, s'ha optat per un de caràcter macroeconòmic. És a dir, ens interessem pels efectes dels Jocs Olímpics sobre les grans magnituds de l'economia.

Aquesta incidència econòmica ha estat analitzada en dues fases: en primer lloc, es calcula el volum de totes les despeses d'inversió i consum directament relacionades amb els Jocs, a les quals anomenem impacte directe. Aquest es produeix principalment a nivell local, però també afecta altres punts del territori ja que no tota la demanda generada pels Jocs es pot cobrir amb oferta regional. En segon lloc, aquestes despeses directes provocarien increments posteriors de consum i renda. Aquestes despeses últimes constitueixen un impacte induït.

Aleshores, la incidència econòmica dels Jocs, l'impacte total, vindrà donada per la suma de les despeses directes i les induïdes.

Resumen

La celebración de los JJOO en Barcelona, a parte de ser un acontecimiento deportivo, tiene una fuerte incidencia en la economía.

Este artículo hace una valoración de los Juegos como hecho económico.

De entre los enfoques posibles, se ha optado por uno de enfoque macroeconómico. Es decir, nos interesamos por los efectos de los JJOO sobre las grandes magnitudes de la economía.

Se ha contemplado esta incidencia económica en dos fases: en primer lugar, se calcula el volumen de todos los gastos de inversión y consumo directamente relacionados con los Juegos, a los que denominamos impacto directo. Tiene lugar principalmente a nivel local, pero también afecta a otros puntos del territorio, ya que no toda la demanda generada por los Juegos se puede cubrir con oferta regional. En segundo lugar, estos gastos directos provocarían posteriores incrementos de consumo y renta. Estos gastos últimos constituyen el impacto inducido.

Por tanto, la incidencia económica de los Juegos, el impacto total, vendrá dado por la suma de los gastos directos y de los inducidos.

Abstract

The 1992 Olympic Games to be held in Barcelona, apart from being an sport event, will have a great effect on the economy.

The aim of this paper is thus to estimate the economy side of the Games. Among the different approaches, we chose the macroeconomic one. This is, we are interested in the effects of the Games on the big numbers of the economy.

These economic effects have been analysed in two stages: first, we have computed the amount of the total investment and consumption expenditures directly related to the Games, wich we have called direct impact. It takes place mainly in a local level, but it has also effects on other territorial levels since not the whole demand generated by the Games can be satisfied by the regional supply. In a second stage, these expenditures would cause a further increase in consumption and income, wich will be the indirect impact.

Therefore, the economic effects of the Games, the whole impact, will be determined by the total amount of the direct and indirect expenditures.

1. INTRODUCCIÓ

La designació d'una ciutat com a seu d'uns Jocs Olímpics està condicionada per la possibilitat d'oferir les infraestructures imprescindibles per a garantir el seu èxit. Així, per exemple, és necessari disposar d'instal·lacions esportives adequades; d'un lloc de residència per als atletes i per a tot el conjunt de la família olímpica; d'una xarxa de comunicacions que faciliti el seu trasllat a pavellons on es realitzin les proves; i, si es vol donar una bona cobertura informativa, una xarxa de telecomunicacions capaç d'absorbir la demanda prevista per aquest període.

Barcelona, en el moment de la seva designació com a seu dels Jocs d'Estiu de 1992, mostrava importants deficiències en aquest tipus d'infraestructures, però es comprometia davant del COI a construir-les abans de la inauguració.

Aquest compromís s'ha traduït en un gran esforç inversor, que ha estat el principal motor de l'activitat a la ciutat durant els darrers anys.

Podríem dir que els Jocs Olímpics han creat una conjuntura favorable per a estimular i impulsar un conjunt d'inversions concentrades en el temps. A més, el projecte olímpic ha servit per a reactivar projectes aturats, o gairebé abandonats, i ha facilitat dur a terme algunes altres actuacions importants que sense un horitzó temporal acotat tindrien una altra dinàmica.

Així doncs, la preparació i la celebració posterior dels Jocs Olímpics representen un increment de la despesa corrent i de la inversió, tant pública

com privada. Aquestes generen un impacte econòmic sobre la ciutat i el seu entorn, que es pot difondre sobre tot el territori espanyol.

En aquest article presentem l'estimació d'aquest impacte econòmic, elaborada pel Gabinet Tècnic de Programació de l'Ajuntament de Barcelona¹ amb la col·laboració de la Direcció General de Planificació de la Secretaria de Estado de Hacienda del Ministeri d'Economia i Hisenda.

2. IMPACTE ECONÒMIC DELS JOCS OLÍMPICS

Per a avaluar l'increment d'activitat associat als Jocs, és a dir, el seu impacte econòmic, hauríem de considerar únicament aquelles despeses que es poden «catalogar» com a olímpiques.

Aquesta consideració és rellevant atès que la preparació dels Jocs Olímpics ha coincidit amb una etapa de fort creixement econòmic, caracteritzada per un augment generalitzat de la inversió i el consum.

Del volum total d'inversió i consum que ha tingut lloc durant els darrers anys, només una part és susceptible de ser considerada pròpiament generada pel fet olímpic.

Si bé, en el cas de les despeses de consum², no resulta gaire problemàtic establir la separació entre «olímpic» i «no olímpic», no succeeix el mateix en el de la inversió.

En aquest últim cas, s'ha d'establir algun criteri per a determinar quines actuacions estan lligades a l'esdeveniment esportiu.

Un primer nivell de selecció és determinat per l'horitzó temporal: una inversió només pot ésser olímpica si està acabada i en funcionament abans del juliol de 1992 i ha estat iniciada després de la designació de Barcelona, l'octubre de 1986. Seguint aquest criteri, queden al marge un conjunt d'actuacions, anteriors a aquesta data, malgrat que ja tenien vocació olímpica. Hem de pensar que des de 1981 els governants de la ciutat ja manifesten la voluntat d'organitzar uns Jocs d'Estiu i presentar-ne la candidatura. En aquest sentit s'encaminaren un paquet d'inversions que es van realitzar abans de la nominació oficial, com per exemple la construcció del Velòdrom d'Horta.

Un cop delimitat l'interval temporal, octubre de 1986 fins al juliol de 1992, s'ha d'establir un segon criteri per determinar quines de les inversions

1. En aquest treball han col·laborat: Josep Mª Vergara, Montserrat Colldeforns, Dolors Cotrina, Martí Saurí, Josep Baiges i Teresa Tusell. Gabinet Tècnic de Programació. Ajuntament de Barcelona.

2. Vegeu annex pel detall de les despeses de consum.

del període es consideren. Aquest no és tan obvi. Encara que la gran majoria de les inversions que es fan a Barcelona tindran alguna repercussió a la celebració dels Jocs, es tracta de determinar quina és la mínima incidència que ha de tenir una inversió per considerar-la olímpica.

Per aquest motiu, s'han establert quatre grans apartats d'actuacions que estan relacionades directament amb els Jocs, i són:

- Instal·lacions esportives i Viles Olímpiques (Residencial)
- Comunicacions i aeroport
- Telecomunicacions
- Hotels
- Resta d'inversions del COOB.

Dintre d'aquests apartats hem considerant les inversions següents:

Instal·lacions esportives i Viles Olímpiques

A Barcelona, pràcticament totes les instal·lacions esportives i les viles olímpiques han quedat englobades dintre d'unes àrees geogràfiques concretes: Vila Olímpica, Montjuïc, Vall d'Hebrón i Diagonal. Aleshores, hem considerat el volum global d'inversió a cadascuna d'aquestes zones que han estat objecte de transformació. La importància d'aquestes inversions és determinada per la intensitat de les remodelacions i del tipus d'actuacions que concentra.

Així, per exemple, la Vila Olímpica representa una gran part de l'esforç inversor, ja que es tracta de la construcció d'un nou barri on ha calgut fer importants obres d'infraestructura (clavegueram, recuperació de costes, sanejament del subsòl, desplaçaments d'instal·lacions ferroviàries) per a garantir un cert nivell de qualitat.

Quant a les altres àrees, destaquem el fet que Montjuïc és la zona amb un volum més important d'inversió en instal·lacions esportives; la Vall d'Hebrón, a part d'actuacions en urbanitzacions i en equipaments esportius, també disposa de construcció d'habitatges, però en nombre inferior als de la Vila Olímpica; i a la Diagonal les inversions se centren, bàsicament, en urbanitzacions d'uns terrenys ocupats fins aleshores per activitats marginals i en adequacions d'equipaments esportius ja existents.

Referent a les Subseus, hem considerat com a inversió olímpica les instal·lacions esportives i, si era el cas, certes obres d'urbanització dels entorns d'aquestes. Un cas especial el formen Badalona i Banyoles on també s'ha comptabilitzat el cost de les respectives viles olímpiques.

Per últim, hem agrupat la resta d'inversions esportives que es fan a la ciutat de Barcelona i que seran escenari de competicions, però que no s'integren a

cap de les àrees olímpiques abans esmentades, sota l'epígraf «Resta d'instal·lacions», que també inclou certes inversions en equipaments culturals i arranjaments dels seus entorns en els quals intervenen les empreses olímpiques.

Comunicacions, accessos i aeroport

Com hem fet referència a l'inici de l'apartat, una qüestió fonamental, i que preocupa d'una manera especial els responsables del COOB, és el tema de les comunicacions, ja que han de garantir la mobilitat dels atletes, els altres participants i el públic, en general, entre les seves zones de residència i els llocs on se celebraran les competicions. En aquest sentit, el COOB va elaborar una llista de les actuacions en cinturons, autopistes i carreteres, que considerava de seguiment prioritari. Aquest estudi pren com a base l'esmentada llista amb algunes modificacions. A part, s'ha incorporat, a la relació d'inversions, les millores viàries realitzades a la ciutat de Barcelona que faciliten la connectivitat entre els cinturons, eixos bàsics de connexió entre les diferents àrees olímpiques, i els aparcaments d'iniciativa municipal, en el període que estem considerant.

Un altre tema molt important és l'aeroport, perquè serà la porta d'entrada de la gran majoria de les persones que assisteixin als Jocs i, per tant, ha d'estar preparat per absorbir una punta de demanda durant els dies de la celebració.

Les obres de millora de l'aeroport del Prat són considerades en un apartat segregat, ja que representen una inversió amb una infraestructura molt característica i d'un volum important.

Hí ha una sèrie d'inversions en comunicacions que s'han comptabilitzat en l'apartat de les àrees perquè es considera que, de fet, es tractava d'una millora d'aquestes.

Referent a les obres de la línia II del metro, han quedat fora del quadre perquè ultrapassen l'horitzó del 92.

Telecomunicacions

És un altre dels grans apartats del quadre d'inversions, que té una importància especial si tenim en compte el fet que una de les partides més destacades d'ingressos del COOB la formen els drets de les retransmissions per televisió de les competicions olímpiques. És important, doncs, disposar d'una infraestructura suficient per a garantir la viabilitat d'aquestes activitats.

Aquí hem considerat, dintre del Pla d'inversions de la Companyia. Telefònica, aquelles actuacions que la mateixa companyia catalogava com a olímpiques; entre elles destaquem la construcció del Teleport a la comarca del Penedès.

El cost de la Torre de Comunicacions de Collserola i de Montjuïc també estan dintre d'aquest epígraf.

Hotels

Barcelona, en el moment de la nominació com a ciutat organitzadora dels Jocs Olímpics, no tenia una infraestructura hotelera suficient per atendre les necessitats d'allotjament que genera l'esdeveniment olímpic, no dels atletes, àrbitres i periodistes, que ja tenen assignats habitatges específics a les Viles Olímpiques, sinó de la resta de la família olímpica i semiolímpica (promotors i visitants).

Per aquest motiu, des de l'Ajuntament es va posar en marxa l'anomenat «Pla d'Hotels», amb una clara vocació olímpica, que consistia en la requalificació d'uns terrenys per permetre la construcció d'hotels sota la figura de la concessió administrativa.

Per tant, en aquest apartat hem considerat la inversió en hotels acollits a l'esmentat Pla i que estaran en funcionament pels Jocs d'Estiu.

Per altra banda, es va creure convenient incorporar, també, els hotels d'iniciativa estrictament privada que es construïen a la ciutat entre el període 1987-1992, perquè es va considerar que la celebració de les Olimpíades, i tot el que aquest esdeveniment representa en termes de promoció internacional de la ciutat, constituïa un fort incentiu perquè les empreses privades endeguessin aquest tipus d'inversions.

Per establir una línia de coherència amb els criteris del COOB, només hem comptabilitzat el costos dels hotels de categoria superior a tres estrelles. L'organisme olímpic té el compromís de garantir als seus membres i als promotors places als hotels de quatre o cinc estrelles, o bé als vaixells de luxe ancorats al Port.

Resta d'inversions del COOB

Aquest punt està integrat per un conjunt d'inversions realitzades pel COOB, totes les quals són òbviament olímpiques, però que no és possible assignar a cap dels apartats anteriors.

3. CONSIDERACIONS METODOLÒGIQUES

Una vegada identificades les activitats lligades als Jocs Olímpics, i determinat el període d'estudi (1987-1992), avaluem el seu impacte des d'un punt de vista purament macroeconòmic. És a dir, es considera el volum de

Resum de les inversions olímpiques (en milions de ptes. corrents fins al 90; del 91 al 93 ptes. del 90)

	1987	1988	1989	1990	1991	1992	TOTAL
ÀREES	18.893,0	17.808,3	33.329,2	88.869,1	95.585,8	39.631,1	294.116,4
Àrea de Montjuïc	7.753,6	6.177,1	5.942,3	9.016,4	8.826,3	1.463,0	39.178,7
Àrea de la Diagonal		468,2	468,2	1.907,7	2.239,3		5.083,3
Àrea de la Vall d'Hebron		152,0	1.254,5	9.922,8	8.896,5		20.225,8
Vila Olímpica	9.921,4	8.761,8	18.357,1	45.120,0	49.475,2	15.904,4	147.540,0
Total de les quatre àrees	17.675,0	15.559,1	26.022,1	65.966,9	69.437,4	17.367,4	212.027,8
Subseus amb residència			2.448,2	10.750,4	13.913,7	1.882,3	28.994,6
Resta de subseus	55,0	252,7	1.640,5	6.404,5	4.678,3	1.261,5	14.292,5
Resta d'instal·lacions	1.163,0	1.996,5	3.218,4	5.747,3	7.556,4	19.119,9	38.801,5
COMUNICACIONS	2.399,2	6.027,8	27.609,4	78.807,8	98.881,1	30.401,3	244.126,5
Segon cinturó	331,3	1.117,2	6.451,5	13.978,7	12.864,4	5.951,1	40.694,2
Cinturó Litoral		1.088,3	7.667,9	17.247,4	15.955,1	4.599,3	46.557,9
Nus Trinitat i enllaços			40,0	3.296,7	6.432,6	1.113,6	10.882,8
Portes de tancament				10.335,4	14.808,9	3.740,7	28.885,0
Total cinturons	331,3	2.205,5	14.159,4	44.858,1	50.061,0	15.404,7	127.019,9
Connectivitat cinturons	101,3	100,0	1.590,9	1.902,3	7.992,0	2.307,8	13.994,3
Accessos a les àrees	1.966,6	3.722,3	11.859,1	32.047,4	40.828,2	12.688,8	103.112,4
HOTELS		301,5	1.104,4	19.952,9	29.648,0	7.190,0	58.196,7
Pla d'Hotels Municipal				3.947,9	13.023,1	5.819,1	22.790,0
Altres hotels		301,5	1.104,4	16.005,0	16.624,9	1.370,9	35.406,7
Aeroport				8.530,0	8.530,0	8.940,0	26.000,0
Resta d'inversions COOB (*)	23,6	223,2	2.280,3	2.871,9	5.522,1	14.664,2	25.585,3
Telecomunicacions		67,0	1.751,0	15.914,4	33.116,7	19.850,0	70.699,1
TOTAL	21.315,8	24.427,7	74.604,3	214.946,1	271.693,7	111.736,6	718.724,1

(*) Actuacions no incloses en els altres apartats.

despesa, tant de consum com d'inversió, que genera els Jocs i la seva repercussió sobre l'economia a nivell agregat.

El conjunt de despeses considerades generen un impacte econòmic inicial que anomenem: impacte econòmic directe. Aquestes despeses tenen lloc principalment a la ciutat i la seva àrea metropolitana, però també a altres municipis on se celebraran esdeveniments esportius. Per tant, l'impacte té una forta incidència a nivell local o regional³.

El consum i la inversió inicials generats pels Jocs Olímpics donen lloc a un increment de renda que, a través de l'efecte multiplicador, provocarà posteriors increments de despesa. Aquesta darrera despesa constitueix l'impacte econòmic induït. Es tracta d'un impacte els efectes del qual es difonen sobre tot el territori espanyol.

Impacte directe: resum del consum i la inversió (en milions de ptes. de 1992)

	<i>Públic</i>	<i>Consum Privat</i>	<i>Total</i>	<i>Pública</i>	<i>Inversió Privada</i>	<i>Total</i>	<i>TOTAL</i>
1987	314		314	27.668	404	28.072	28.386
1988	3.259		3.259	29.971	598	30.570	33.829
1989	8.971		8.971	70.362	16.593	86.955	95.926
1990	14.136		14.136	147.708	88.130	235.839	249.975
1991	25.490		25.490	195.871	102.231	298.102	323.594
1992	59.451	48.482	107.933	103.711	18.887	122.598	230.531
Total	111.621	48.482	160.103	575.291	226.844	802.135	962.238
			16,64%			83,36%	100%

Impacte econòmic directe

L'impacte directe està constituït per les activitats d'un conjunt d'agents públics i privats que realitzen despeses, tant de consum com d'inversió, vinculades directament a la celebració dels Jocs Olímpics.

És a dir, només s'inclouen aquelles activitats d'inversió que són necessàries per a garantir l'èxit dels Jocs Olímpics i les despeses de consum directament relacionades amb la seva celebració.

3. Part d'aquest impacte directe es localitzarà a altres punts del territori espanyol (o estranger) ja que no tota la demanda dels Jocs Olímpics es pot cobrir amb l'oferta regional.

Aquestes activitats es classifiquen en:

- activitats de consum o d'inversió;
- activitats públiques o privades.

El criteri per a classificar una partida de despesa com a activitat d'inversió és el de garantia de continuïtat, a partir de 1993, de l'aprofitament de les instal·lacions.

En canvi, la classificació entre públic i privat respon al caràcter públic o privat de l'agent que realitza l'activitat.

A més a més, s'han anualitzat aquestes despeses. És a dir, s'ha tingut en compte quan es realitzaven, podent així observar la distribució de la despesa entre 1987 i 1992, període considerat.

Impacte econòmic induït

Es tracta d'un impacte secundari, generat per les activitats ja esmentades. Aquestes despeses inicials de consum i d'inversió tenen un efecte sobre variables macroeconòmiques com la renda, els preus, el mercat de treball o la balança de pagaments. És a dir, el flux inicial de consum i d'inversió genera un volum de despesa induïda superior a l'impacte directe a través de l'efecte multiplicador⁴.

4. El model keynesià més senzill: economia tancada sense sector públic, estableix que la producció (Y) aconseguix el nivell d'equilibri quan la demanda agregada de béns és igual a la seva producció.

La demanda agregada (DA) es compon, en aquest cas, de la despesa de béns de consum per part de les economies domèstiques (C) i de la despesa en inversió de les empreses (I). Així,

$$DA = C + I$$

Sent

$$C = \bar{C} + cY \quad 0 < c < 1, \quad c \text{ és la propensió marginal a consumir}$$

$$I = \bar{I}$$

El nivell de producció d'equilibri és un Y^* tal que verifica que:

$$Y = DA$$

És a dir,

(1)

$$Y = C + I = \bar{C} + cY + \bar{I}$$

Resolent,

$$Y^* = \frac{1}{1 - c} (\bar{C} + \bar{I})$$

$1/(1 - c)$ és el multiplicador de despesa

$\bar{C} + \bar{I}$ és la despesa autònoma

Expressat en increments:

$$\Delta Y^* = \frac{1}{1 - c} \Delta (\bar{C} + \bar{I})$$

Davant un increment en qualsevol element de la despesa autònoma, la producció augmenta en una quantitat igual al multiplicador per l'increment de la despesa.

Per al càlcul de l'impacte induït s'ha utilitzat el model MOISSES, un model d'investigació i simulació per a l'economia espanyola⁵.

Aquest model permet obtenir multiplicadors a nivell nacional, la qual cosa fa que l'impacte induït hagi de ser entès com l'impacte dels Jocs Olímpics sobre tot el territori espanyol.

És evident que seria força més interessant determinar l'impacte per a un nivell territorial més petit, però aquesta investigació resulta impossible ja que no existeix cap model ni estimació de multiplicadors regionals de despesa.

Els resultats de l'impacte són els següents, per al període 1987-1992⁶:

impacte directe	962.238	milions de pessetes de 1992 ⁷ .
impacte induït	2.437.787	milions de pessetes de 1992.
impacte total	3.400.025	milions de pessetes de 1992.

En definitiva, un impacte directe inicial de 962.000 milions dona lloc a un impacte total acumulat de 3,4 bilions de pessetes i representa un 1% del PIB acumulat del període 1987-1992.

4. RECOPIIACIÓ

En aquest article s'ha exposat una estimació de l'impacte econòmic dels Jocs Olímpics, avaluant les despeses de consum i inversió inicialment generades per l'esdeveniment olímpic i els seus efectes posteriors sobre el conjunt de l'economia espanyola.

La valoració d'aquest impacte es basa en una anàlisi de tipus macroeconòmic, que no contempla efectes sectorials o financers.

Seguint aquest enfocament, s'ha avaluat el volum total de despesa lligada directament als Jocs Olímpics en 962.000 milions. És remarcable el percentatge que sobre aquest total representa la inversió (83%), la qual cosa reflecteix el fort impuls que han donat els Jocs Olímpics a la creació de noves infraestructures, no només de caràcter esportiu.

Finalment, l'estudi permet una estimació de l'impacte econòmic total, que representa al voltant de l'1% del PIB acumulat del període 1987-1992.

5. Per a més detalls vegeu, *Moisses, un modelo de investigación y simulación de la economía española*, César Molinas, et al. Instituto de Estudios Fiscales, 1990.

6. Les dades estan expressades en pessetes constants de l'any 1992. Es treballa en pessetes constants ja que només així es pot fer comparacions intertemporals; encara que en versions prèvies provisionals, i no publicades, es treballés en termes nominals.

7. L'impacte directe correspon a la darrera estimació, i pot estar sotmesa a eventuais revisions, encara que no gaire importants.

ANNEX

1. CÀLCUL DE L'IMPACTE DIRECTE

A continuació es presenta la metodologia seguida per a l'estimació de les despeses de consum i d'inversió que tenen una vinculació directa amb l'esdeveniment olímpic.

1.1. CÀLCUL DEL CONSUM

Per consum s'entén tota la despesa feta en aquelles partides que no comporten un increment de l'estoc físic de capital, és a dir, no tenen continuïtat a partir de 1993.

Aquestes despeses es classifiquen entre públiques i privades, de forma que distingim entre:

- A) Consum públic
- B) Consum privat

A) Consum públic

Es considera consum públic la despesa en consum realitzada pel COOB '92. El Comitè Olímpic Organitzador dels Jocs Olímpics de Barcelona és un consorci responsable de l'organització, celebració i liquidació dels esdeveniments. Està format per:

- l'Ajuntament de Barcelona,
- l'Administració de l'Estat,
- la Generalitat de Catalunya i,
- el Comitè Olímpic Espanyol.

El COOB '92 realitza despeses de consum i d'inversió que preveuen finançar amb ingressos propis, transferències i crèdits. Per despeses de consum d'aquest Comitè s'entén aquelles partides del seu pressupost de despeses que constitueixen despeses en personal, serveis i materials. Per exemple, les despeses de personal sanitari que atindrà la família olímpica, els serveis de protocol o el material emprat en la torxa olímpica.

Les despeses de consum s'han periodificat any per any i s'han considerat de forma que s'evitessin les dobles comptabilitzacions. Aquestes es podien donar perquè algunes despeses que duren a terme els agents privats que assisteixen als Jocs Olímpics figuren com a una font d'ingressos per al COOB (per exemple, ingressos provinents de la venda d'entrades). La quantia que obté el Comitè per aquest concepte es destina a finançar altres partides que també podríem catalogar de consum, com per exemple els serveis a la família olímpica, o com d'inversió, com les obres olímp-

piques. Així doncs, no s'han d'incloure en una llista de consum l'import rebut per entrades més els serveis a la família olímpica, ja que no es produeix una doble despesa, sinó que només es genera un flux de diner.

L'opció escollida per a evitar la doble comptabilització ha estat la de comptar el consum o la inversió que permetien les fonts d'ingressos que provenien de despeses de consum privades, les quals no es tenen en compte a l'hora d'avaluar el consum privat.

B) Consum privat

El consum privat està format per les despeses fetes per agents privats. En aquest cas, es concreten en les despeses dels patrocinadors i dels visitants.

Patrocinadors

El COOB '92 té signats acords amb diversos patrocinadors en els quals se'ls concedeix el dret de reserva de 4.000 habitacions dobles durant 18 dies (16 dies que duren els jocs més un abans i un després) en hotels de 4 i 5 estrelles i en vaixells atracats al port (meitat en hotels i meitat en vaixells⁸).

Per a avaluar la despesa dels patrocinadors en concepte d'allotjament s'ha considerat les estimacions del COOB dels preus de les habitacions tant en hotels d'aquest tipus a la ciutat de Barcelona⁹ com en vaixells.

Total de la despesa d'allotjament: 3.600 milions de pessetes.

A més els patrocinadors fan despeses per altres conceptes: menjar, transport, divertiment, etc. A aquesta despesa, l'anomenarem despesa extrahotelera.

A partir d'una estimació de la despesa mitjana dels turistes a la ciutat, en aquesta partida, la despesa extrahotelera total és:

Total de la despesa extrahotelera: 3.009 milions de pessetes.

Dins d'aquesta xifra no està inclosa la despesa derivada de la compra d'entrades per als esdeveniments esportius ja que això hagués representat una doble comptabilització.

Així, la despesa total en consum que fan els patrocinadors és:

6.609 milions de pessetes.

Visitants

En aquest apartat es mesura la despesa de consum que faran els visitants als Jocs Olímpics. Però només es consideren els visitants addicionals, és a dir, el nombre de

8. Totes les xifres estan expressades en pessetes de 1992.

9. Se suposa que els patrocinadors s'allotjaran a la ciutat i no a altres municipis del voltant.

visitants i turistes per sobre del que es pot considerar «normal» durant el període estival, ja que sinó estariem sobreestimant la despesa que generen els Jocs Olímpics.

En aquest cas, la disponibilitat estadística no fa possible distingir entre els dos tipus de despesa que abans hem considerat, despesa hotelera i despesa extrahotelera, per la qual cosa considerem la despesa total dels visitants addicionals.

Per al càlcul d'aquesta despesa hem utilitzat:

- Estimació del nombre de turistes addicionals que vindran a la ciutat durant els 16 dies que duren els Jocs. El nombre de visitants addicionals es xifra en 200.000.
- Distribució mitjana de turistes per categories hoteleres. Es fa la hipòtesi que aquests visitants es repartiran entre els diferents tipus d'hotels, seguint la mateixa distribució que els visitants de Catalunya.
- Estimació de la despesa en allotjament i menjars per a les diferents categories d'allotjament.

La despesa total durant els 16 dies que duren els Jocs Olímpics és:

Total 16 dies: 41.874 milions de pessetes.

Per tant, el consum privat total és la suma de:

—consum de patrocinadors: 6.609 milions

—consum de visitants: 41.874 milions

és a dir,

48.482 milions de pessetes.

1.2. CÀLCUL DE LA INVERSIÓ

Per determinar el volum d'inversió de cada actuació olímpica s'han considerat els conceptes següents: Compra de sòl, infraestructures, instal·lacions i altres (obres addicionals i/o equipaments). S'ha treballat amb tres tipus de xifres, segons la situació de l'actuació avaluada:

- Cost total definitiu, en cas d'obres acabades
- Import de les adjudicacions, per obres adjudicades i en curs
- Import presupostat, si encara no s'havia fet l'adjudicació.

Tenint en compte que el gruix de les obres, en el moment de l'elaboració de l'estudi, es trobava en fase de construcció, una gran part de les xifres reflecteixen els imports de les adjudicacions.

Per altra banda, hi ha un seguit d'inversions on, per la seva naturalesa o caràcter privat, s'ha treballat amb l'import global declarat per l'agent responsable, sense fer un desglossament per conceptes. Aquest és el cas de les inversions en adequació

d'instal·lacions del COOB, l'aeroport, les telecomunicacions i algunes actuacions residencials.

La periodificació de la despesa ha topat amb una dificultat doble, per un costat el fet que una gran part de les obres encara estigui en curs i, per l'altre, la dificultat de fer un seguiment de les certificacions d'obres presentades pels constructors. Davant d'aquestes circumstàncies, hem efectuat una estimació de la periodificació de les inversions en funció de la durada esperada de les obres.

2. IMPACTE INDUÏT

És l'impacte sobre les variables macroeconòmiques, com la renda i l'ocupació, a través del multiplicador de despesa.

Aquest impacte ha estat calculat per la Direcció General de Planificació del Ministeri d'Economia i Hisenda, emprant el model MOISSES.

Aquest model obté multiplicadors a nivell nacional, per tant, l'impacte induït s'ha d'entendre com un impacte dels Jocs Olímpics sobre tot el territori espanyol.

La metodologia seguida en el càlcul de l'impacte induït consisteix en:

- elaborar un escenari macroeconòmic de referència (una sèrie de PIB, inflació, ocupació, etc.);
- sotstreure d'aquesta sèrie les despeses lligades als Jocs;
- simular un nou escenari (escenari sense Jocs Olímpics);
- la diferència entre la sèrie de referència i la simulada dona lloc a l'impacte total;
- restar de l'impacte total l'impacte directe, obtenint així l'impacte induït.